

Краєзнавчий музей «Верховина» як осередок наукового потенціалу Стрийщини

Н. Стецула

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Local Museum «Verkhovyna» as a Center of Scientific Potential of Stryj District. — **Stetsula, N.** — Brief description of local museum «Verkhovyna» is presented, including its history of creation, modern state of its collections and scientific activity. Museum collection exceeds 29 thousand of exhibits. Special attention in this communication is paid to significance of museum in nature protection education as well as distribution of knowledge about biodiversity of the region.

Краєзнавчий музей «Верховина» — багатофункціональний заклад соціальної інформації, призначений для збереження культурно-історичних і природничо-наукових цінностей, накопичення та поширення знань через вивчення і демонстрацію унікальних пам'яток природи і матеріальної культури. Крім цього, музей сприяє розвитку особистості й покликаний виховувати бережливе ставлення до об'єктів природи, а музейні природничі виставки посилюють емоційний стан.

Відвідуючи такі виставки, школярі, студенти навчаються сприймати і розрізняти різноманітних тварин, а слухаючи екскурсовода, отримують знання про особливості біології різних видів тварин, дізнаються про охоронний статус об'єктів, умови їхнього життя й причини вимирання. Така інформація дає змогу осмислити побачене й почуте в музеї, привертає увагу до збереження біорізноманіття.

Історична довідка. Перші організаційні кроки зі створення музею зроблено ще 1916 р. аматором старовини й музейництва Є. Калитовським, проте лише 1931 р. це питання знову підняв О. Сілецький, за ініціативою якого вчителі Стрийщини почали збирати стародруки, ікони, книги, картини, народну ношу, предмети побуту. Врешті, музей відкрили 1932 р. в кімнаті Народної торгівлі на Ринковій площі. У 1948 р. ця установа була переміщена у колишній особняк Олесницького, де знаходиться дотепер. У 2000 р. Стрийський краєзнавчий музей «Верховина» віднесено до державної частини Музейного фонду України.

Матеріали музею. Перший облік музейних фондів проведено 1948 р. У 1957 р. для кожної групи експонатів були заведені нові інвентарні книги. Фондова збірка музею за даними, наведеними на сайті музею, сягає

29 тисяч музейних предметів, що розподіляються по 15 інвентарних групах. Найчисельнішими з них є «Документи», «Фотографії», «Нумізмати́ка», «Тканини». Фондова збірка включає стародруки, ікони, народну ношу, писанки, взірці вишивок, рідкісні книги, монети, медалі. Нинішня експозиція музею створена наприкінці 1980-х років і включає три відділи: відділ природи, відділ історії та відділ етнографії.

Відділ природи розповідає про геологічне минуле, корисні копалини, флору та фауну південно-західної частини Львівщини. У цій частині музею представлені гербарні фонди, вологі препарати, опудала. У експозиції переважають зразки тваринного світу, зокрема й опудала представників ссавців місцевої фауни. Тут можна побачити опудала представників класу ссавців: з роду комахоїдних — їжаків та землерийок; із гризунів — вивірок, зайців, хом'яків. В окремих вітринах експонуються опудала звірів-хижаків: родини псових — лисиці, вовка; родини котячих — kota лісового; ряд парнокопитних представлений оленем благородним, сарною європейською, свинею дикою.

Діяльність музею. Музей час від часу організовує краєзнавчі конференції. Зокрема, у 1990-х роках музей спільно з науковим товариством ім. Т. Шевченка та Львівським археологічним товариством ім. Пастернака провів дві краєзнавчі конференції. Музей має свої друковані видання — спеціальні випуски газети «Краєзнавчий вісник» та два збірники праць, присвячених краєзнавчим розвідкам. При музеї є бібліотека, яка налічує понад 5 тисяч одиниць природничої, історичної, художньої літератури, а також зберігає крайові періодичні видання, починаючи з другої половини ХХ ст. Науковці музею вивчають архівні документи, збирають предмети музейного значення.

З метою ознайомлення із природою Стрийщини музей відвідують школярі, студенти, викладачі, науковці, туристи. Так, у жовтні 2014 р. учасники міжнародної викладацької науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти функціонування природних та агропромислових об'єктів передгірської та гірської зони Карпат», що проходила в рамках проекту «Інтеграція наукових середовищ польсько-української прикордонної території», відвідуючи цей музей, ознайомилися з біоресурсним потенціалом Карпатського регіону.

Краєзнавчий музей «Верховина» як осередок наукового потенціалу Стрийщини. — Стецула, Н. — Представлено стислий опис краєзнавчого музею «Верховина», в тому числі історію його створення, інформацію про сучасний стан колекцій та наукову діяльність. Колекція музею налічує 29 тис. експонатів. Особливу увагу у повідомленні приділено значенню музею в природоохоронній освіті та поширенні знань про біорізноманіття регіону.